

Pārliekais mitrums ietekmēs vasarājus, ziemājiem prognozes cerīgas

ZIEMĀJU stāvoklis Latvijā kopumā vērtējams kā labs. Savukārt vasarāji rada bažas, jo ievērojamo nokrišņu dēļ valsts austrumos tos pilnā apmērā nav izdevies pat iesēt, liecina Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) augkopju veiktā ražas prognozēšana.

LLKC augkopības konsultanti ziemāju laukus apskatīja un sējumus novērtēja maijā, secinot, ka ražas potenciāls prognozējams no laba līdz augstam. Tik labvēlīgs vērtējums iespējams tādēļ, ka 2020. gada rudenī ziemāji labi saceroja un sagatavojās ziemai. Sējumus ziemā pasargāja sniegs. Saņēmušies arī tie ziemāju lauki, kuros pavasarī bija vērojams sniega pelējums un izsušana.

Dažviet Zemgalē ziemājos vēl manāmas pārziemošanas sekas – pleķaini lauki, kuros kvieši ir īpaši gaišāki. Ziemas rapši visā valstī pārziemojuši labi, vienīgi Zemgalē un Kurzēmē tie vairāk cietuši no salnām un sausuma. Vidēji valstī rapšu ražīgums pašlaik tiek prognozēts nedaudz vairāk kā 3 t/ha. Taču ražas galīgos apjomus izšķirs pareizs agrotehnikas pielietojums tagad – mēslojums un augu aizsardzība pret kaitēkļiem un balto puvi, kuras risks šogad ir lielāks nekā citus gadus. Savukārt ziemas mieži, kas šogad tiek vērtēti pirmo reizi, jau sākuši vārot. Arī šajos sējumos pēc pārziemošanas manāmi pleķi, taču mitrums tiem tagad kaitē mazāk. Ziemas miežu vidējā ražība valstī pašlaik tiek prognozēta nedaudz vairāk kā 4 t/ha.

Maijs, pretēji ierasti sausam mēnesim, šogad bija gana mitrs, lai augi labi izmantotu mēslojumu, palīdzot saglabāt augstu ražas potenciālu. Tomēr dažviet valsts austrumu un centrālajos rajonos lauki ir pārmitri – ziemājus tas ietekmēs mazāk, bet saimnieki bažijas par vasarājiem.

Komentē Oskars Balodis, LLKC Augkopības nodaļas vadītājs: «Pārmitrais laiks krietni aizkavējis vasarāju sēju – tiem labākais sējas laiks bija aprīļa beigās, maija sākums. Taču lietavas šo darbu neļāva veikt. Pašlaik ir skaidrs, ka daži saimnieki neapsētos vasarāju laukus atstās un gatavosies ziemāju sējai.»

Anita Dzene, LLKC Rēzeknes biroja augkopības konsultante, skaidro: «Liela daļa lauku ir mitri, šur tur mazliet dzeltē lapu gali, šur tur palikuši gaišāki zaļi plankumi, taču pagaidām zemnieki nav ziņojuši, ka būtu slikti. Mūspusē pabeidz vasarāju sēju, veic miglošanu. Kur nestrādā meliorācija, tur, protams, stāv ūdens. Šādas vietas laukos, kas pārplūst, iesakām iezīmēt un ilgtermiņā domāt par risinājumiem meliorācijas kopšanai vai remontam.»

Lauksaimnieki un mežsaimnieki gatavojas plašiem protestiem

◆ Nav sagaidījuši ministra Artūra Toma Pleša publisku atvainošanu

BIEDRĪBA «ZEMNIEKU SAEIMA»

Šī gada 21. maijā biedrības «Zemnieku saeima», «Latvijas Meža īpašnieku biedrība», «Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija», «Latvijas Jauno zemnieku klubs», «Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome», «Lauksaimnieku apvienība» un «Lauksaimniecības statūtsabiedrību asociācija» nosūtīja SIA «EHR Mediju grupa» un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram (VARAM), Latvijas Vides aizsardzības fonda (LVAF) padomes priekšsēdētājam Artūram Tomam Plešam atklātu vēstuli, aicinot publiski atvainoties par valsts budžeta finansētu reklāmu, kurā lauksaimnieki nosaukti par «masu slepkavām», kā arī aicinot mainīt LVAF finansējuma piešķiršanas noteikumus tā, lai turpmāk sniegtā informācija būtu zinātniski pamatota, izslēdzot iespēju izplatīt apmelojošu un nepatiesu informāciju vai reklamēt politiskas personas.

Problēmas jārīšina

«Lai atbildētu uz mūsu prasībām, devām VARAM ministram un SIA «EHR Mediju grupa» laiku līdz 28. maija plkst. 11. Cienām SIA «EHR Mediju grupa» attieksmi, atvainojoties lauksaimniekiem, ēterā atskaņojot atvainošanu, kā arī paskaidrojot situācijas apstākļus. Savukārt no VARAM ministra Artūra Toma Pleša nav saņemta nekāda oficiāla atbilde. Lauksaimnieki un mežsaimnieki neplāno atteikties no savām prasībām, jo atšķirībā no politiķiem mēs savas problēmas risinām, nevis piekoptam «strausa politiku». Problēmas ar LVAF darbību sākam risināt jau ar iepriekšējo VARAM ministru Juri Pūci, to turpinām darīt arī tagad. Diemžēl vēstules, kuras tikušas adresētas LVAF padomei ar iztīrītiem meliem un puspatiesībām, ir filigrāni ignorētas. Uz mūsu iesniegumiem tika atbildēts, ka «[publikācijās paustais] nav labākās prakses paraugs», tomēr LVAF padome neskatot problēmas pasniegtajā informācijā,» situāciju skaidro biedrības «Zemnieku saeima» valdes priekšsēdētāja vietniece Maira Dzelzkalēja-Burmistre.

Ministra acīs nesvarīga nozare

Sandra Eimane no biedrības «Latvijas Jauno zemnieku klubs» pauž: «Šāda attieksme no politiķu puses ir absolūti nepieņemama un spilgti norāda uz to, cik nesvarīga ministra acīs ir lauksaimniecības un mežsaimniecības nozāres, kuras kopā veido ap 40% no Latvijas eksporta. Arī 89,1% Latvijas ie-



FOTO NO «BAUSKAS DZĪVES» ARHĪVA.

dzīvotāju lauksaimniecību uzskata nozīmīgu Latvijas ekonomikai un eksportam. Par valsts budžeta līdzekļiem šis tautsaimniecības nozares jau ilgstoši tiek diskreditētas un apmelotas. Sevišķi sāpīgi to uztver jaunieši laukos un jaunie lauksaimnieki, kuri no bērna kājas kopā ar saviem vecākiem ir smagi strādājuši, lai uzturētu un attīstītu Latvijas lauku vidi. Jaunie ir apņēmīgi attīstīties, paši uzkrāt savu pieredzi, efektīvi un apzinīgi strādāt, nepārtraukti daudz mācoties un esot dabai draudzīgi. Ir skumīgi noskatīties uz notiekošo un saņemt daudz pārmetumu laikā, kad daudz darām un ieguldām arī Latvijas nākotnei. Tagad jaunie lauksaimnieki sāk apsvērt domu nesākt vai neturpināt darbošanos laukos, bet gan doties uz pilsētām vai ārzemēm, jo nozares prestižs tiek grauts gadu no gada un jaunieši laukos tiek nepatiesi parādīti kā aprobežoti cilvēki. Ne lauksaimnieki, ne mežsaimnieki nav vērsti uz agresiju, esam darījuši visu, lai nebūtu jāpiekopt tik radikālas metodes kā protesti.»

Akciju plāno laikā starp 15. un 23. jūniju

Indulis Jansons no Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas uzskata: «Ņemot vērā ministra nespēju reaģēt uz situāciju un respektēt lauksaimnieku un mežsaimnieku prasības, esam spiesti organizēt plašas protesta akcijas. Plānošanas darbus sākam pirmdien. Situācija ir ļoti nokaitēta, lauksaimnieki ir gatavi braukt uz Rīgu. Protestu organizēsime laikā starp 15. un 23. jūniju. Ja prasības netiks izpildītas un netiks sākts dialogs, neizslēdzam

KONTEKSTS

- Vairākas Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozari pārstāvošās organizācijas prasa vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru Artūru Tomu Plešu (AP) atvainoties par viņa vadītās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas administrētā Latvijas Vides aizsardzības fonda (LVAF) izplatīto audioreklāmu radiostacijā «Eiropas hitu radio» (EHR), kurā «tiek diskreditēta un publiski apmelota Latvijas lauksaimniecības nozare». Komentējot EHR 20. maijā izskanējušo audioreklāmu, uzsvērts, ka «ieraksts ir rupja sabiedrības šķelšana un neiecietības kultivēšana, tīši un aizskaroši vērsties pret lauksaimniecības nozari».
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs (AP) gan nav klusējis, bet ir publiski norādījis, ka ne reizi nav paudis ne šādus, ne līdzīgus apgalvojumus, turklāt vienmēr ir uzskatījis, ka viedokļu nesakrītības jārīšina dialoga, ne klajas nomelnošanas formā. Turklāt LVAF ir EHR pieprasījis paskaidrojumu par raidījuma izskanējušo informāciju un, izvērtējot to, pārskatīs turpmāko sadarbību.
- LVAF nekontrolē mediju saturu tādā izpratnē, ka nesaskaņo katru materiālu, ko izplata konkursā par sabiedrības vides apziņas veidošanu uzvarējušie mediji. Esot nepārprotami skaidrs, ka ar šādiem paziņojumiem no abām pusēm vides apziņa tiek deformēta, ne veicināta, puda A. T. Plešs. «Aicinām visus pēc iespējas ātrāk atgriezties pie konstruktīvas sadarbības un risināt situāciju pēc būtības, nevis publiski mētāties apvainojumiem,» teicis ministrs.
- Radio atskaņotajā reklamā teatrālā formātā iestudēta divu lauksaimnieku saruna par pesticīdu lietošanas sekām. Viens no sarunas dalībniekiem pauž argumentus par labu lietošanai, tostarp ražas palielināšanu, otrs savukārt norāda uz negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēka veselību. Tās noslēgumā norādīts, ka to finansiāli atbalsta LVAF.

AVOTS: ZIŅU AĢENTŪRA LETA.

ministra demisijas pieprasījumu. Protests ietvers traktoros un meža tehnikas vienības Rīgas centrā, kā arī uz valsts galvenajiem autoceļiem.»

Arnis Muižnieks, biedrības «Latvijas Mežu īpašnieku biedrība» pārstāvis, teic: «Uzsveram, ka neesam pret finansējuma piešķiršanu LVAF aktivitātēm, un uzskatām, ka vides apziņas veicināšana sabiedrībā ir nepieciešama. Tomēr – ja to darām par nodokļu

maksātāju naudu, tas ir jādara ar skaidru mērķi, objektīvi un pamatoti – bez puspatiesībām, sagrozītiem faktiem, izdomājumiem, ārpus Latvijas izmantotām praksēm vai klajiem meliem. Materiālu izstrādē noteikti būtu nepieciešama iesaistīto nozaru pārstāvju, zinātnisko institūtu, universitāšu un statistiķu līdzdalība. Robeža starp viltus ziņu ierobežošanu un cenzūru var būt šaura, tomēr tā ir jāatrod.» ◆